

Наш Лемко

РІК IV.

Ч. 20 (92)

Львів, 15-го жовтня 1937.

Виходить двічі в місяць.

Адреса: Львів, ул. Новий Світ ч. 22.
NASZ LEMKO, LWÓW, UL. NOWY ŚWIAT 22.

ЦІНА ЧИСЛА 15 ГР.

Оголошення після умови.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ:

Річно 3 зол., Піврічно 1'80 зол., Чвертьрічно 1 зол.
ЗАКОРДОНОМ: Річно 1 ам. дол. або рівновартість.

Повний склад Українського Народного Театру ім. М. Садовського, що завітає на Лемківщину.

„РАДОСТНОЕ СОБЫТІЕ“.

(Зприводу появи „Карпатского Звона“).

Врешті тріснула бомба! Це так довго „відливався“ „Карпатській Звонь“, орган о. Медвецького.

З датою 1. жовтня 1937 закалатав врешті оцей „Звонь“, у Львові, з друкарні Ю. Яськова (там свого часу друкувалися комуністичні газети — та це не шкодить!), за редакцію відповідає: Михайль Цебринській.

Під заголовком написано, що є це церковно-народна газета.

Вступна стаття п. н. „Сь Богомь!“ та дві статті „Радостное событие“ й „Основы цивилизації“ кажуть, яка це газета та яке її завдання. Хоче вона „воспитати молоде поколѣньє нашего народа вѣ дусть христіанской культуры, бо „помежь христіанами много-премного лицемѣровъ и чоловік-ненавистниковъ“, бо „жолудкова“ етика плѣнила большу часть интеллигенції нашего народа“, бо „на-

ши братья сь подъ знака „новой эры“ (так москвофіли називають нас українців) хочуть „построити вѣ нашомъ народѣ — Украину“ і т. д.

Отже ж „К. З.“ буде боротися з українцями. Ми цієї веселої борби очевидно не боїмося, лише власним оружжям „К. З.“ таки відразу пригвожджуємо його.

„Жолудкова етика“, бажання наживи, це в наших часах дійсно велика гидота, дуже велика — доводить до того, що людці, які в душі є безумовно православні, прикриваються ка-

толиками, аби лише брати гроші з католицької Церкви та за ці гроші штучно творити серед українського народу москалів.

Кажеться в „К. З.“, що українці підозрівають москвофілів о православля.

Ми кажемо — не підозрівають, але зовсім певно кажуть, що так рішучо є.

Як був би ще на світі хто такий, що сумнівався б у це, — хай гляне на останню сторону „К. З.“ й перечитає, що там „рекомендує“ той „Звонь“.

А рекомендує (поручає) він найвиразніше на світі — неморальну літературу, яку католицька Церква осудила. На 137 чисел цієї „літератури“ ледви кілька є написані католицькими авторами (це таке маскування!), а решта православними москалями, як Арцибашев, Толстой, Достоевський, Горкій, Наумович (відомий відступник з Кат. Церкви) та іншими нерелігійними авторами, як Золя, Бальзак, Боккачіо і т. п.

А на закінченні (просимо 3 рази це перечитати! — Ред.) — хто годе не зрозуміти, що „католицька“ церковна газета пропагує не лише Шерльока Гольмеса, але — Декамерон Боккачіо-го. Добре протріть очі та ще раз перечитайте — „католицька“, церковна газета поручає Декамерона!

Більшої зневаги годі зробити Католицькій Церкві.

За 5 злотих будете мати книжку п. н. ІЛЮСТРОВАНА ІСТОРІЯ ЛЕМКІВЩИНИ, Ю. Тарновича, УКР. ІІНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ НА ЛЕМКІВЩИНИ, І. Бугери, та СХІДНИМИ МЕЖАМИ ЛЕМКІВЩИНИ. — Замовляти у Видавництві „НАШ ЛЕМКО“, Львів, ул. Новий Світ ч. 22.

Львів, а дні...
каж... бібліотека

Др. С. П.

Чому держатися нам нашої української католицької Церкви.

Релігійне питання, — справа відношення людини до Бога, — не є нове. Має воно бодай стільки літ, скільки існує людський рід на землі. І завжди воно має таке саме велике значіння для людини, бо завжди від його правильного налагодження залежить усе життя людини, щасливе або нещасливе. Людськість цим питанням завжди займалася, — найбільші уми, що то їх звано геніями, присвячували цьому питанню довгі літа роздумування. Якщо декому здавалося би, що в багатоміліонових народів, що ними тепер володіють московські більшовики, — не існує тепер релігійне життя, що там упала безповоротно віра в Бога, що там виховуються цілі покоління без знання Бога, що вони привикнуть до цього та буде їм добре з тим — то він рішучо неправдиво думає. Якраз навпаки! Коли там упаде більшовизм і настане свобода совісті й думки, тоді там прямо завітне релігійне життя, й то саме в цих, які виростили без знання Бога. Це безсумнівно станеться. У людській душі, хоч би вона й зовсім Бога не знала, або про Нього забула, обізветься скорше чи пізніше душевний гін до Бога, нестримне, бажання чогось такого, чого не можна зловити руками, якогось іншого, неземського щастя, якогось іншого, неземського життя. Людина, а то і цілі суспільства можуть лихим життям це бажання придушити, заглушити, але викоренити — ніколи!

Дальше, — коли би навіть була у житті якогось народу доба, протяг часу, де би він забув про Бога, легковажив Його, то опісля приходять доба відродження, такий час, де нарід знову робить у душі власне місце для власного Пана.

Подібне явище можемо завважити й серед нашого народу. Хто ще тямить довоєнні часи, тямить і те, що наша інтелігенція, головню молода, справді не виступала прямо проти релігії, але цуралася її. Багато хто бачив академиків, щоб вони постійно ходили до Церкви, сповідалися, здіймали шапки перед церквою, чи хрестом хрестилися? Багато хто чув, щоб у дискусіях цих молодих людей, хто з них відважно боронив релігії? Цього не було! Задурманені немудрими, але тоді модними соціалістичними кличами, вони просто стидалися признатися до вірую-

чих, не хотіли наражувати себе на закиди заскорузлости, непоступовости. В їх практичному, буденному житті не було офіційного місця, ані часу для Бога. От — так жилося ані з Богом, ані без Бога. А сьогодні яка велика зміна настала! Мало не все навідворот! Тяжко знайти сьогодні студента, щоб він не ходив до Церкви, щоб не ходив на великодні реколекції, щоб не ходив до сповіди, бодай великодньої. Тим більше старша інтелігенція, яка в свому буденному практичному житті що раз більше часу й місця присвячує справам душі — релігії.

Зате на жаль, по наших селах знаходяться такі „поступовці“, що на їх думку „не модне“ ходити до церкви та бути практикуючим католиком. Насувається тут немиле порівняння з модами в одежах; саме те, що „пани“ давно кинули в куток, як немодне — тим гоноруються на селі, як модним.

Релігійне питання дуже важне для всіх людей, для нас українців стає ще важнішим, а то з огляду на стислий звязок нашого обряду з усією долею, долею нашого народу в минулому й теперішньому. Христова віра існує в засаді в двох оорядах: грецькому й латинському, або як деколи говориться — в східньому й західньому. Хоч християнство знане було в старій Україні, добру сотку літ перед 988 роком, офіційно ми прийняли віру Христову в тому році з Царгороду, з Греції, отже ж у грецькому обряді. Але ж бо тут знову вириває важне питання: яка була тоді ця Христова віра, що ми її прийняли? Католицька — чи православна?

Зі сторони православних постійно говориться й пишеться, що давня Русь завжди мала бути православною, щойно в берестейській Унії в 1594 році наші єпископи „зрадили“ православля та перейшли на Унію. Як же-ж виглядає правда?

Таке важне питання не може лишитися без певної відповіді, не можна відповідати — так, чи ні, без ясных, переконливих доказів. А докази є ось такі: Ми прийняли Христову віру в 988 році, а церковну єдність, тобто узнавання Головою Церкви Римського Папу зірвав царгородський патріарх в 1054 році, отже ж тоді, коли ми приймали віру, православля ще на світі не було.

Друге: Навіть по 1054 році, коли царгородські патріархи вже не uznавали Папи головою Церкви, коли зірвали з Ним усякі звязки, наша Церква цього не зробила. Що так справді було, на це маємо слідуєчий, безсумнівний доказ: Наша Церква святкує свято перенесення мощів святого Отця Николая, а це свято ввів папа Урбан II (1088—99 рр.), більше як трийцять літ по схизмі Керулярія.

Того свята грецька Церква взагалі не має, лише українська. Якщо наш Митрополит й Єпископи були би тоді православні, то навіть приймали би до свого календаря й святкували свято, яке установив Папа?

Маємо також письменні документи, що в двацять літ по тій схизмі, наш князь Ізяслав шукає помочі в папі Григорія VII. та наче на його руки віддає Україну під опіку святого Петра. (Тоді був такий звичай). Це було в 1075 році

Тож знову питаємося: Якщо Україна була тоді православна, якщо зірвала разом з Греками єдність з Римом, навіщо український князь йшов до Риму — радше був би пішов до Царгороду!

Отже ж бачимо, що справа є зовсім ясна.

Ми прийняли віру з Греції, але вона була тоді католицькою. Пізніше, перериваються зносини з Апостольською Столицею та десь менше більше від 1100 років грецьке православля заволоділо Україною. Цеї правди не можна заперечувати, однак ніколи не слід забувати, що все таки в нашому народі тліла іскорка, думка, бажання злуки з Римом, та час до часу вона спалахнула в огонь — унію.

В 1247 році заключає унію з Римом наш галицький король Данило. (Далі буде).

Коли у Вашій хаті хтось курить то зверніть йому увагу, що кожний український курець вживає тільки

ТУТОК І ПАПЕРЦІВ

„КАЛИНА“

з української кооперативної фабрики „Будучність“ в Тернополі

Сильна воля — знамя Лемківщини.

Незвичайно розумний голос молодого українця з Лемківщини в справі наших загальнонаціональних справ і недомагань.

Як повинні всі працювати для на-роднього добра.

Мусимо похвалитися перед нашими Читачами великим признанням до численних наших Дописувачів, молодих наших Братів у Лемківщині. Вони йдуть разом з нами нашим простим шляхом, що більше, вони сильно працюють над собою, горнуть науку повними пригорщами; їхнє молоде, але палке серце відчуває гарячо кожний біль нашої тіснішої батьківщини Лемківщини. Релігійне, чисте, здорове й моральне життя, культурний, тверезий розвиток, пильна обовязкова праця, спільна наша мета, здоровий посів національного зерна — оце витичена дорога Лемківщини.

Не хочемо бути голословні, тому для приміру гідного наслідування друкуємо прислану, дещо поширену та примінену до загальних відносин, статтю нашого молодого талановитого Дописувача з Сянічини:

„Незадовго завитає до нас довга зима, скінчиться тяжка праця в полі, настануть дні зимового відпочинку. Але ми не сміємо відпочивати, ані дармувати, лежачи цілими днями на теплій печі та вигрівати свої п'яти. Зимувати як слід використати, намітити плян на будуче, щоб ми жили повним життям, а не наймитами на власній господарці. У своїй хаті своя правда, сила й воля. Та як тяжко відчуває ще багато сіл брак своєї домівки „Народнього Дому“, — де могли б свобідно, з повним розмахом і рішучістю працювати, організувати себе, разом сміло згуртувати всі наші сили, нашу велику, але не пробуджену ще енергію до борби з нашим найбільшим ворогом — темнотою. В нас уже така звичка, що ми любимо багато говорити, видвигати конечні справи, та хоч скоро наша постанова набере великого розгону, так ще скорше розпочате діло вяне в перших початках, або таки згасає без початків на самій бесіді.

Багато є українських сіл на Лемківщині та не всі вони однакові; одні більші, багатіші, другі менші, бідніші; знов-же ще інші невеличкі, але багаті, бо люди в них свідомі, не животіють, але живуть; у них є свої Народні Доми. Догідна площа під будову такого дому

напевно найдеться в кожному селі, а продовж зими доволі багато часу, щоб точно обдумати, перевести збірку, звести дерево з ліса (коні й так дармо стоять, бо заробітків немає!), та скоро святе сонічко огріє земленьку, взятися до будови рідної хати - твердині, що станеться носієм висилачем освіти та народньої культури. Таке бачимо в Дубрівці, Тарнавці (й каміння вже звезене, куплена площа, а молодь коротає свій вік у Абрума або Хальника при шпіритаїці!), Вороблику, Чертежі, Мошніці, Барвінку, Ростоці, Ганьчовій, Полавах (навіть дозвіл є на основання читальні „Просвіти“!) і так дальше. Друга справа не менше пекуча — це всі наші невжитки, стависька, багна, ужбірки, яруги, що від соток літ марнуються й не

приносять ніякого хісна ані господарям ані загально громаді. Те, що по десятках моргів невжитків пасуться деколи коні, гуси, або дівтора бігає, стільки вартає, що кіт наплаче. А засадити морвовими деревцями ці невжитки, або лозою — чималий дохід матиме громада. До того ще зо старих морвових дерев прекрасний і дорогий матеріал до майстерки. Листями морви годувати шовкопрядку — тисячі злотих за малий вклад праці річно та повні кошелі смашних солодких овочів нашим найменшим. Ех, батьки, батьки! Водіть своїми спрацьованими пальцями по цих рядках, нехай ці рядки оживуть у ваших головах! Серце з одчаю стискається, як глядіти на ці наші пошматовані нивки, на цей чорний, без ножа святий хлібець, оцю нужду. А не так воно повинно діятися у наших пишних, бескидських горах. Ой не так, ні!

(Далі буде). **Михась Зошак.**

— 0 —

НАДПРИРОДНІ ЯВИЩА.

Образи Насті Волошин по вікнах на Лемківщині.

Українська стигматичка с. Анастазія Маріям Волошин Ч. С. В. В. ходить духом по світі та всюди зіставляє різні містичні (таємничі) образи на шибках вікон, як постаті святих, краєвиди, написи і т. п. Такі образи є також і по Лемківщині по церквах, парохіяльних домах, школах і по хатах.

Ці образи можна знайти, але треба стояти у відповідній віддалі від вікна й нище від шиби, а часом дещо збоку. Багато є положених на шибі поземо (лежачи) так, що треба шибу здіймати і перевертати вправо або вліво, а часом і догори ногами. Деколи ці знаки чи написи є зі середини так, що треба би відчинити і так це відчитати.

Такі образи опалізовані (викликані в різних красках) на вікнах я бачив на Лемківщині в Ізбах, у Кривниці, в Полянах к. Береста (у солтиса на балконі) і у Більсаревій у школі (краєвиди). А в Кондльовій, у римо-католицького парохіа образ летучого ангела, монотрам стигматички А. М. (Анастазія Маріям) і різні інші фігури та написи, про які той о. парох писав у часописі „Христос Наша Сила“ ч. 29. з 1. серпня ц. р. Також і в Фльоринці є багато таких знаків по домах різних людей. Там на православній часовні (з північної сторони) є на шибі два мечі; тем-

ний більший і ясний менший, а на другій шибі є по польськи напис: „Валька“, але зі середини вікна так, що з надвору це читається задогузь. (Що там є по польськи писано, то думаю, для того, що тепершне „православіє“ є для нас дійсно „Валькою“, бо хіба всі знаєте, на чийх воно услугах, в якій мові пишуть там, дають метрики

Вкінці багато є там опалізованих вікон у гр.-кат. церкві і монастирі оо. Студитів, де м. ін. є дивний знак: А 9, а під ним 10. Цей знак мені вияснювали лемки з Фльоринки так: „А“ та коло нього „9“, це значить, що 9 літ (за Анастазії Волошин), як там існує церковний роздор, а ще має існувати 10 літ. Можливо, що це сповниться, бо с. Настя є стигматичкою, що жертвується за єдність Церкви і українського народу. А що її рука так густо поробила свої знаки по цій Лемківщині й Галичині, то є найкращим доказом, що Господь Бог приготував український нарід до якихось великих подій, про які так часто моляться в екстазах (захопленнях) с. Анастазія Волошин.

Єхм. Мартин

Настоятель Захисту Сиріт на Личакові.

Замітка: Про с. Настю Волошин написав о. др. Г. Костельник дві книжки п. н. „Настя Волошин“, ціна по 1 зл., Замовляти в „Рідній Школі“, Львів, Сикстуська 20,

„На сінокосах“ — уривок з вистави „Хмара“, яку ставить Український Народний Театр ім. М. Садовського.

Небуденні Гости.

Наша забута Богом і людьми Лемківщина побачить український Народний Театр ім. М. Садовського, що вже виїхав з Львова до Перемишля та відсіля через Дубецько, Динів, Порохник, Березів, Грабівницю завитає зі своїми виступами на Лемківщину. Цей український Нар. Татр буде ставити

свої вистави в Сяноці, Загірю, Ліську, Балигороді, Устриках і других містечках на Лемківщині.

Привітайте його щиро й тепло та допоможіть чим хата багата!

Заввага: Вражіння з вистав й інші звіти прохаємо кожночасно присилати до нашої Редакції, з великою охотою їх надрукуємо. Ред.

У відповідь о. Полянському!

(Яким часописом є „Наш Лемко“ — а яким „католицьким“ священником є о. Полянський?).

В попередньому числі „Нашого Лемка“ знаходиться вістка, якто о. Іван Полянський, парох обох Воробликів, біля Риманова, робив рекламу „Нашому Лемкові“, називаючи його „комуністичною, тайною і т. д. газетою“.

„Наш Лемко“ не потребує ніякої оборони перед цими божевільними закидами, бо кожному Лемкові, зокрема самому о. Полянському дуже добре відомо, що:

1) „Наш Лемко“ завжди стояв і стоїть на католицькому становищі, завжди боронив і боронить Католицьку Церкву, особливо перед московською схизмою.

2) завжди був й є за тим, щоб широкатолицький дух заволодів цілою Лемківщиною,

3) є українським національним часописом, як це з природи річи випливає, завжди і всюди проповідує безкомпромисову боротьбу з комунізмом, як з смертельним ворогом так католицької релігії, як й української нації,

4) вважає всяку акцію москвофілів, зокрема само оснування Здрою за особливо шкідливе як раз для католицької Церкви.

Так отже всім зрозуміле, що ті закиди є зовсім безосновні.

Натомість, у поведінці й діяльності о. Полянського можна знайти багато такого, що в своїх наслідках підготовляє ґрунт безбожництву й комунізмові:

1) Повне занедбування душпастирських обов'язків (уся душпастирська праця обмежувалася до того, що — а був такий час — що у Вороблику аж раз у місяці відправив о. Полянський святу Хвалу Божу),

2) заступаючи апост. адміністратора (по смерті о. Масцюха) якраз найбільше переслідував тих, що поборювали комунізм (чи о. Полянський забули, що з о. Сальом робили?!)

3) а в чит. Качковського, де о. П. так залюбки перебував, яка велася робота — чи не сидять його „вірні“ за комунізм?!

А вкінці отче Полянський, поспитайте своєї совісти, чи Ви своїм „приватним“ поведінням так у Смільнику, як і тепер у Воробликах, багато збудували своїх „вірних“, давали все добрий приклад чистого, морального життя?! Та, чи знаєте о. Полянський, чому то Ви „перепали“ в конкуренції на Здрій?! Недаром сказав єпископ Л., „билбим ценжко зґжешил, гдибим ренкен до теґо пшиложил“.

Даруйте отче Полянський, не маємо більше місця в газеті..., але якщо хочете нас тягнути за язик, ми готові ще окрему сторінку присвятити „монографії“ про Вашу чесну особу...

ПОСТАНОВИ Й РІШЕННЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПАРЛЯМЕНТАРНОЇ РЕПРЕЗЕНТАЦІЇ.

В днях 23 і 24 вересня цр. відбулося засідання УПР, на котрих українські послы й сенатори розглядали останню протиукраїнську нагінку. Ухвалено резолюції з протестом проти нагінки на українців польської преси й організацій та з протестом проти пропагування засади збірної відповідальності у відношенні до українців за вчинки невідповідальних одиниць.

—о—

ЖИДИ ДЛЯ ЖИДІВ, А В НАС ЯК?

Жиди по всему світі держаться купи й помагають собі взаємно грошево й політично. Наприклад жиди в Польщі дістають від жидів в Америці щорічно цілі мільйони доларів допомог. Ті самі жиди в Польщі, запомігшись від своїх американських земляків — посилають грубі допомоги до Палестини, щоб піддержати там будову жидівської держави. Будувати Палестину помагають також американські та англійські жиди й взагалі жиди з цілого світу.

Ми віримо, що наша українська еміґрація з Лемківщини в Америці теж допоможе нашим братам у Лемківщині, станути на здорові ноги.

КОЖНИЙ ВЖЕ ЗНАЄ, що

найкращим дитячим, національним часописом є

„ДЗВІНОЧОК“

Це вчитель, приятель і товариш українських дітей. Гарно ілюстрована книжечка „Дзвіночок“ вміщує щомісяця цікаві оповідання, казки, байки, вірші, сценки, загадки, шаради, ребусики, пісні з нотами і т. д. — Чи Твоя сестричка, братчик має „Дзвіночок“? — Кошт малий, бо всего 2 зл. виносить річна передплата. (Поодинокое число 20 гр.)

„Дзвіночок“, Львів, Косцюшка 1 а

НОВИНКИ

Від місяця жовтня цього року почалася акція доживлювання шкільних дітей, що буде тривати аж до квітня 1938 року. В тому часі наладнають 10 тисяч шкільних кухон. Слід подбати, щоб і наші школи на Лемківщині скористали з цього добродійства, бо тут у першу чергу шкільна дитина голодує, або недостатньо відживлюється.

В місті Ряшеві оснували Християнську Безвідсоткову Касу, що обіймає своєю діяльністю цілий ряшівський повіт. За цим повітом повинні піти другі повіти та в себе теж оснувати такі каси; сьогодні скрізь однакові гаразди.

Перед судом у Сяноці станув бувший податковий поборець Михайло Бліхарчик, якому закидають організування грабіжницького нападу. Його засуджено на 18 місяців тюрми.

У Польщі пропивають річно 1 мільярд 444 мільонів злотих. За ці гроші можна би набути цілорічну продукцію польського волоконного, шкіряного й шевського промислу та одночасно дати заняття 140 тисяч робітникам.

Річний ярмарок на баранів, відбувається щороку в Горлицях, в дні від 29 вересня до 25 листопада. Найбільше баранів доставляє на торговицю село Рихвалд, що на основі старих королівських привилеїв може без окремого дозволу й оплат у своїй місцевій різні забивати понад 200 баранів у цьому часі. Подібні великі річні баранячі торги відбуваються восени в містечку Буківську та Риманові. В довієнних часах господарі з Горличчини лучилися з господарями з Риманівщини та Дуклянщини, та йшли аж до Семигорода; там закуповували сотки баранів й овець та гнали їх закарпатськими рівнинами, або коротшим шляхом через закарпатську Лемківщину аж до Спишу або й далше. З такого гандлю привозили вони гарний дохід, що давав їм пережити зимові дні та говіння в часі переднівку.

Культурний вїт. „Правда” пише що в селі Бонарівці вїт зо Стрижева судив якусь справу між селянами й коли почув, що вони говорять по українськи, зверещав: „Тувольно мувиць тилько ржондовим ензикем”. Пан вїт видно не знає, що кожна людина так має говорити, як їй Пан Біг призначив.

Надзвичайна подія. Чин ОО. Домініканів покинув місто Львів і

перенісся до Варшави, забираючи зо собою все своє рухоме майно. Ці переносини окутані тайною, бо ОО. Домінікани перенеслися до Варшави в найбільшій таємниці перед ширшим громадянством. З рухомих скарбів, що їх забрали та вивезли з собою Домініками, найбільшим і найважнішим скарбом є їхній архів, котрий становить непомірно важну криницю відомостей ще про ту добу історії, коли наша земля за панування князів була незалежною Галицько-Володимирською Державою. Прикмета цих черців, які є місіонерами й бесідниками — покора й чуйність, відси також їх назва: „пси божі” (Домініканес — по латині).

гу, що перед судом треба зняти накриття голови. За жидом обстав адвокат Штайнмец, якого за заввагу на адресу судді покарав Найвищий Суд гривною 10 зл.

Сірниковий монополь розпочав виріб і гуртову продажу запальничок. У подрібній продажі одна стемпльована запальничка буде платитися чотири злоти.

Лопатою по голові вдарив у Селі Святім, коло Ярослава 27-літній Петро Горак свого кривого 60-літнього Луку Горака, в часі сварні за межу, так сильно, що вбив його на місці. Вбивника арештували.

Мало йому було пенсії. Урядник С. Добжаньскі при старостві в Тарнові відповідає перед судом за те,

В ЖЕ ПОЯВИВСЯ

одинокий, український національний календар

„БАТЬКІВЩИНА”

на 1938 рік,

по ціні 1-20 зл. за один примірник з пересилкою 1-45 зл.— Замовляти за попереднім надісланням готівки:

В-во „Батьківщина”, Львів, ул. Чарнецького ч. 8.

Чи не дивогляд? Дістаємо такий комунікат із Самбора: „*Małoruski Głos Karpacki*”, obejmujący wszystkich małoruskich mieszkańców Karpat i Podkarpacia w Polsce, a to: „Bojków”, „Huculów” i „Łemków”, jako dwutygodnik, wychodzić będzie wkrótce w Samborze! „Głos” redagowany będzie w używanym dotychczas powszechnie przez te plemiona języku **małoruskim**, — a stać będzie na platformie współpracy gospodarczej i państwowej z Polakami wedle zasady: im silniejsze państwo, tym większy dobrobyt jego obywateli. Szczegóły poda pierwszy numer programowy! Sambor 1. 10. 1937. — Tymczasowy Komitet Organizacyjny. (Dwa podpisy нечитки).

Відділ української преси відкрили в „Палаті Преси” на світовій виставі в Парижі. У ньому зібрані всі українські часописи з усього світу поза межами большевії.

Юрисдикція ап. адміністратора для Лемківщини — довга стаття під таким наголовком видрукована в „Ділі” ч. 203, з 15 вересня 1937. Крім цього обширну статтю п. н. „Із гараздів Лемківщини” помістив „Новий Час” ч. 215, з 29. 9 1937 р. Появу статей про Лемківщину будемо стало занотовувати, щоб улекшити працю нашим дослідникам Лемківщини.

Жид в ярмурці в суді. В часі одної судової розправи в Новому Санчі, на салю розправ увійшов жид в ярмурці. Суддя звернув йому ува-

що він мав побирати від інтересантів грошеві хабарі за полагодження різних справ у старостві.

За святотацтво покарав суд у Сяноці 6-літньою вязницею львівського механіка Венгельського, що вкрав п'ять церковних чаш та інші річи.

Осторожно панове шофери. У перемиському шпиталі помер Шулім Дим з лиського повіту, якого переїхав самохід тамошнього старости.

Нові мости побудували на Сяні під Лежайськом. Будують мости на Ославі під Загірям, окремо будуть направляти поверхні доріг, що проходять через живці.

Виплатив неправно задержану пенсію священикам о. Медвецький з застереженням, що, „...симь анулюється кару і пов'ідомляється, що вздержана дотація буде Вамь выслана разомь съ дотацією за м'ісяць вересень 1937. Рівночасно однакъ пов'ідомляється, що если буде сконстатоване, що Ваша Всечесность поновно отмовивъ кан. послуху и не підчинився зарядженю въ справ'і пренумераты, читаня и поширюваня забороненыхъ часописей, тогды онулована теперь кара буде подвоена. Отъ Орд. Ап. Адм. Рымановъ-Здрой, о. Медвецькій”.

Поширюйте наш часопис й приєднуйте нових передплатників.

Згоріло ерекціональне майно. За-недбання своїх обов'язків. По опорожненні парохії Опарівка, коло Стрижева, найшлося ерекціональне й церковне майно (разом з усіма приходськими забудованнями) без опіки. Дотеперішній завідатель парохії Опарівка Всч. о. Андрій Кот вступив на днях до ЧСВВ (Чин Святого Василя Великого), а о. Медвецький не вважав за вказане обсадити опорожену парохію. В наслідок того якісь комунарські типи, користаючи з нагоди, підпалили всі господарські будинки, які згоріли дощенту. Не знаємо, хто буде відповідати за шкоди, які спричинила безбожницька рука...

Пишіть про все, що діється у Ваших селах і приеднуйте нам постійно нових передплатників. Даймо доказ нашої зрілості!

НЕЧУВАНЕ, АЛЕ ПРАВДИВЕ.

Українські хлопці з Лемківщини, що служили при війську, одержали військові книжечки з такими дивовижними написами в рубриці: „ензик мацержисти” — написано — „рускі”, а „народовосць” — „лемко”.

ЧИМ ВОЮЄШ, ВІД ТОГО ГИНЕШ.

Дня 27. м. м. у свято Воздвиження Чесного Хреста, вертав вороблицький громадський полевий і „стражник”, Василь Сінявський, член чит. Качковського у Вороблику зо судової розправи в Коросні. По дорозі хотів похвалитися Францішкові Кушварі, що копав у полі бульбу, великим „привілеєм” посідання револьверу.

Оглядаючи револьвер, оба спричинили вистріл, у наслідок чого тяжко ранений Василь Сінявський в правий бік, помер по півгодинних судорогах.

Дивне, що багато москвофіль-

ських „деятелів” одержує „привілеї” на ношення збрυї, хоч зовсім не вміють ними орудувати та що гірше по пьяному стріляють „на віват”. Хто візьме відповідальність за їх учинки.

СТРАШНА ТЕМНОТА ПОЛЬСЬКИХ ХЛОПІВ.

В Бучаччині сталася в часі недавнього штрайку польських людей подія, яка досадно свідчить про страшну темноту польських хлопів. Якісь большевицькі провокатори пустили серед місцевих хлопів-кольтоністів чутку, що староста дозволив хлопам грабувати місточко Золотий Потік. Мазурські хлопи повірили і вибралися юрбою зі сокирами, мішками на грабунок. На передмісті стрінув їх поліцай і запитав куди вони йдуть. Хлопи відповіли, що йдуть грабувати, бо „пшеце пан староста зезволіл”. Хитрий поліцай відразу зміркував, в чому річ, і холоднокровно сказав: „Врацаць, пан староста одво-лал рабунк. Рабунк одбендзе сен в пьонтек”. Мазури заклали сердито і забралися домів. В п'ятницю вони знову зібралися йти на грабунок, але влада повідомлена про те поліцаєм, спровадила до Золотого потоку більшу скількість поліції і вона розігнала банду грабіжників.

Як бачимо кольтоністам з надмірної оліки над ними перевернулося в голові і їм здається, що їм можна робити все — навіть рабувати.

І, на жаль, є у нас селяни, які вірять людовцям, що йдуть під командою жидівських комуністів. Але свідомі українські селяни знають, що їм з темними мазурськими хлопами не по дорозі.

—О—

І найменшими ошадностями В ПРОМ-БАНКУ

Львів, ул. Гродзіцьких 1. п. П.
розбудуйте рідний промисл.

ЩО НОВОГО В СВІТІ.

Німеччина витала володаря Італії, Мусоліного, що гостював у Гітлера. На великому зїзді гітлерівців у Нюрнберзі Мусоліні разом з Гітлером брали участь і придивлялися великій організації німецького народу. Австрія й Чехословаччина затривожені нарадами обох вождів, але Гітлер сказав, що він як теж і Мусоліні не хочуть війни, лише не допустять у своїх державах до большевицьких переворотів. Большевизм є найгірнішою загрозою заходу та його культури.

В Еспанії доходить уже до цілковитого зліквідування червоних і розбиття большевицьких бандитів.

В Китаю осягнули Японці великі успіхи. Вони оточили 100-тисячну китайську армію та постійно бомбардують теперішню китайську столицю Нанкін.

На великій Україні дальше розстріли керманічів і голод. Населення не виконує приказів червоних наїздників, нищить засіви, які захланна большевицька рука річно забирає до своїх міст, а населення сотками, тисячами гине з голоду. З пануванням большевиків на Україні дуже крухо. Народ підносить голову.

—О—

Фалечна жена.

Де ти мене, Василеньку поведеш,
Кой ти своєю хатиньки не маєш?

Поведу тя, поведу тя г чужою,
Лем си своєю, лем си своєю збудую.

— Ганьцо, борзенько зготів сес левеш, бо, соненько юж на оборожині, а ти ищи г пецу не закурняжила. И файку бим си припук.

— Дале бідо покій з тим дзявканям, лем би-с ми на рўки зазерав и одтягався на дачий старунок. Било си паню привести, велібний газда!

— Та нач на мя гамбу роздьявляш, як щєня-цўцик воркаливой. Раз ти реку, я так хцу и так мус бити.

—Дявола зіш сигіцкбого! Оле мі рбскаж! Лем би ся надарміцки здзівав.

— Смот, што дзвандаш, бо тя спєру; з колінкамі тя видзьягам — ти помийнице.

— Гаде сорокатий, бодай тя нандза г жбир заглєкла, кой ес по ня ся прионачив — стерніцкий, во-лохач бурмило!

Такој сьніданя кождісїцького зрания Митро Савків мусів прохавкнўти, пок ся Ганьциско одобрила; пок ся сириньча не переонадила ний ся покбчат бальце, як бабиной літо. Хрисьцянка не птварь, а хижка не храм. І Митро бортак — нач ся суятит? Вєра Божє, што так неясучо.

Аж го раз, на листи воїхав, драбнистий віз прилюг. Лем капку

хибувало, што душєчка била ся заморила до сўду вічєйскбого. Бівше не вадився, ани не варкав, бо ся смертбїки зббьяв; ани би сїйка не крямкла на свирбигузах при потбці, ростбці.

— Хлоп бабі газда — несуютник, лем граз би карваньчити. Ся аж нанашки зчудували, кет суята дбкус ся розтрясла на мирной гздуваня: Митро з Ганьцом запаюдили зваді гамбу. От тбдиль сонєйко, гей, г кажду шкаббрку свїй бїлий пазбрик шурило. І бівше юж брикачки по хижі и по хаморбді не зьвїдати. Якой едной фалєчной, такој дрўгой, док ся розўму не добили, што звада г лїс вєде, а приязн гбри валит и скали димикат. Достумєнтні, штб так!

Ю. Т.

О Маріє, Діво, Мати не дай пропасти!

Одним з найбільше змістовних слів нашої мови є слово: Мати! Хтож, вимовляючи це слово — не думає про найближчу собі особу, про невтомлену опіку, яка ніколи не спускає з ока своєї дитини, якої ціллю життя є добро тої дитини, її щастя, яка радується, коли її дитині усміхається доля, всіми силами старається знову піднести дитину коли вона паде. Одиноке серце матері палає неустанною любовю — твердить знаток матірнього серця. Коли всі покинуть людину, хай знає, що є хтось, хто дав йому життя, хто опікувався ним від пеленок — хто безнастанно серцем лине до своєї дитини — це його мати. Незавидна є доля дітей, що втратили свою матір.

Український нарід, хоч розбитий, терпить морально й матеріально — та проте можна позавидувати йому одного — опіки його Матрі, Пречистої Диви Марії. А опіка ця вічна, як вічною є Пречиста Діва. І в найтяжчих хвилинах народу — благання його спрямовано першзавсе до Небесної Матінки - Марії. Козаки під її знаменем стримували навалу бісурменів, що своє поганство хотіли світові накинати. В турецьких каторгах ревно благали наші брати помічі Пречистої. Образ її підбадьорював українського жовніра до боротьби з большевицькою навалою. І нині українська молодь горнеться під прапор Марії, шукаючи там джерела віри й сили для виконання велитенського діла.

Яким скарбом для українського народу є Пресвята Діва Марія, унаглядное м. і. село Заліся коло Ряшева. Дивлячися з боку на Заліся — маємо вражіння польського села — розговірною мовою є мова польська, пісні теж такі самі, ті, що поверховно оцінюють кожну справу — можуть сказати: „Поляци визнання грецько-катол.“... Але це груба помилка. Бо вже питаючи когонебудь там, хто він є, чуємо відповідь: „єстем Русін“! Адже знаємо, що кожну людину зачисляємо до того народу — якого членом ця людина себе визнає. І в цій площині національна приналежність села Заліся є позитивно для українського народу розв'язана — а саме, мешканці Заліся творять з українським народом одну велику понад 40-мільонову родину. Заліся є явним доказом розміщення українського народу. Серед села пишається гарна церква, византійського стилю, яка

Апостольство Молитви Дітей в Залісію коло Ряшева.

своєю копулою зовсім не є подібна до розсіяних по дооколішніх селах костелів. Священик греко-католик, в церкві співають Службу Божу, як по інших церквах — одно тільки відмінне, що проповідь говорить священик по польськи, та молитвенники мають селяни писані латинкою, але виговор український.

Цікавим документом є пісня до Пречистої Диви Марії, Опікунки Заліся коло Ряшева. Дуже характеристичний є слідуочий уривок:

Она, bo misce toje obrała,
By świdczyty łaski ditiam swoim,
Parafiju rusku tut zachowała,
By narid Jej Syna z sercia chwaływ..

Тут мешканці признаються, що церква, в якій знаходиться чудотворний образ Пречистої, задержала їх духа, вірного українській Ідеї.

Нині парохіяльний дім є осередком культурного росту цього села. Досить часто відбуваються представлення релігійного змісту, приготування дітей до релігійних практик — тут власне панує той дух Марії. Не випадковим є певно факт, що на празник в Залісію „Успенської Пресвятої Богородиці“

приходять там селяни з Опарівки — українського села на Лемківщині — віддаленого понад 30 кілометрів. Знову на празник в Опарівці — Різдва Пресвятої Богородиці — зі Заліся приходять до Опарівки. Це явний доказ про духову зв'язь тих сіл — оперту на приналежності їх до одного українського пня. В Опарівці вони бачать українські установи, чують прекрасну українську пісню, в них збуджується гордість з приналежності до українського народу й сильне бажання стати повновартними з іншими селами.

В розмові з ними завважається радість, коли розмовляють з Українцями, лише часами лице їм рум'яніє, що вони свої українські почування мусять висловлювати в чужій мові.

Тепер там є сильний національний відрух, діти вчать рідної мови, українська преса зачинає собі здобувати право горожанства, вже виростають свідоміші одиниці, які під опікою Пречистої, віддані своїй церкві та під умілим проводом ведуть своїх ближніх до світлого завтра українського народу.

Браття і Сестри села Заліся — будьте вірні нашій Опікунці, Небесній Цариці — вірте в силу великого українського народу, не сумуйте, що вас є мало, що кругом вас несвої лица, за вами стоїть український нарід, злучений з вами кровю і почуваннями. Ідіть під прапором Марії, яка „парохію цю (Заліся) задержала для українського народу“ — вона не опустить вас, але заведе до побіди Правди над злом — заведе вас до мети, до якої стремить та за яку побивається весь український народ!

Приятель.

Хата без книжки, це дім без вікон.

Є в нас цілі села, де не приходять ані одна релігійна книжка зі Жовкви!

Чи не стид і ганьба? Зо самого лише молитвенника — добрим українцем - католиком сьогодні не будеш!! Затям собі це! Дивися на ворогів Церкви й Народу — які вони меткі. Грубі мільони видає річно безбожна Большевія на червону книжку й пресу, у всіх мовах світу для агітації.

А що робимо ми — католики? Нічого, або дуже, а дуже мало! Не жалуй брате й ти сестро цих

пару сотиків на добру книжку до Жовкви. Велике діло зробиш! Не буде тобі пізніше викидати твоя дитина святих образів з твоєї хати, ані покутавити за чужі гріхи по тюрмах! У кожному селі повинна бути українська-католицька читальня! Жадайте каталогів і списків книжок. Пишіть на адресу: Видавництво ЧСВВ. у Жовкві.

Передплатники в Америці й Канаді

присилайте передплату на адресу „Наш Лемко“, Львів, ул. Новий Світ, 22.

Комуна не спить.

Часто читаємо в пресі про комуністичні процеси. Тут і там викриють якусь тайну друкарню, що пускає в світ комуністичні легючки; часом большевицька зухвалість доходить до того, що пробує друкувати комуністичну газету, деколи під покришкою національної роботи, або таки явно намагається поширити большевицькі, безбожницькі кличі. У висліді цього скриті большевики, що гніздяться часто по наших містечках, ловлять у свої сити одного, двох, деколи більше несвідоміків, обдурюють їх проти „ксондза“, Церкви, Бога, релігії, бо на їх думку віра й релігія це видумка буржуїв, а всі селяни то пролетарі, покривджені, гноблені, визискувані, гнані й голодні. Находяться ще й такі „птиці“, що нахапкалися большевицької науки по Франціях, Канадах, тому хотіли

би в своєму селі заводити такий лад.

А тепер спитаймо, хто їх покликає до тої роботи? Чи може біда змушує до комунізму? Може то самі бідні безробітні?

Гляньмо на процес, що саме відбувся в Люблині. Там засіло на лаві обвинувачених 40 провідників комуни з одного лише міста Люблина. Хто ці обвинувачені? Не будемо подавати імен усіх, бо шкода місця в газеті. Проводир люблинської комуни жид Хаїм Зільберг, такий „пролетар“, що аж був директором банку та брав найменше 2 тисячі злотих місячної пенсії, Міра Бірер — дочка багатого адвоката, один професор, видавець, маляр та інші пани, а не пролетарі. Йде їм про ніщо інше, а про те, щоб жида запанували над усім світом так, як уже панують у Совітах.

Прижмуреним оком.

На днях приїхав до села Вороблика на контролю шкільних дітей „коронний дзекан“ з Дошна, о. Вахнянин. Він хотів довідатися, чи українські діти — не жалуються на свого о. катехиту, та чи часом він не „перепачковує“ в школі „прокляту Україну“. Давніше діставали шкільні діти католицький журнал „Наш Приятель“, але тепер новий „курс“ заборонив обдаровувати українську дитину виховним католицьким часописом. Але ніхто не може заборонити українській дитині в хаті читати „Нашого Приятеля“ та „Дзвіночок“. Друге дивне явище з так званими „літаючими учителями“ в Новосандеччині. Саме для поборовання аналіфаетизму на Лемківщині, власти урухомили т. зв. „літаючих учителів“, котрі мають учити 3 дні на тиждень у таких віддалених оселях, звідки діти зо-

гляду на далеку віддаль від шкіл, не мають змоги вчитися в школі. Чи для наших дітей ця новість буде корисна, належить зогляду на відомі обставини сумніватися; впрочім побачимо. Дай Боже.

З нафтовою ропою теж не годні на Лемківщині дійти до ладу. Відкривають вправді на Лемківщині щораз більше нафтових шибів, яось на невеликій глибині відкрито нафтові джерела на передмістю Горлиць та в Торговиськах біля Вороблика, де побудовано ряд нових шибів, одначе в цій роботі не видно ані пляновости, ані теж відповідної організованости. У звязку з цими відкриттями, кілька нових фірм нафтових законтрактувало терени у Вороблику Королівському, та збідніле, бо малоземельне населення з напруженням жде на роботу та водночас на праву своєї долі. Врешті гляньмо на терени у Ванівці коло Коросна, аж просяться, щоб зачати верчення. — Багаті наші Карпати, лише добути це земне золото, а ми воліємо в американських підземних „майнах“ коротати свій віченько — лишуючи своє багатство не для рідного карману. А як би так замість держати гріш у вузлику — заснувати хоч одну українську нафтову кооперативу — чи не гаразд? Щиро радимо та вказівками радо будемо служити. До праці брата, земличка свята жде на роботуячі руки. Чей не слава відволікати, аж дехто буде під нашим порогом багатіти!

ВИРІЗКИ З ПРЕСИ.

Краківський „Курієр“ подає вістку, що будова першого в середуцій Лемківщині римо-католицького костела для поляків у Висовій (коло Горлиць) добігає до кінця. До приспішення будови святині причинилася велика жертвенність краю, що дійшла до 6.000 зл.

„Глос Народу“ (ч. 262) в статті п. н. „Алькоголь — пан“ пише на тему пянства таке: „Чи саські часи (польська приповідка: За круля Саса едзь і попуцай паса) не причинилися до упадку народу? Чи польські „куліги“ й пянство шляхти, шляхотські горальні, „панські“ коршми з невідступним жидом-орендарем не нищили духа польського народу? У відродженій Польщі законодатний сойм вибрав для алькоголю привілей монополію. Чи щасливо? Несповна двадцять літ оцього монополію, а перед нашими очима пересуваються найсумніші картини. Пють міста, пе село. Пропили ми вже мільярди, жертвуємо недільним і святочним спочинком, майже половину доходу з цього джерела втискаємо в чужі і нам ворожі (розумій — жидівські — зам. Ред.) руки. Навіщо зрештою писати, коли міродатні, керуючі Польщею державні мужі, мають це в статистиках, ну й бачуть наслідки! Пан Алькоголь, що його в Польщі упривілеювали, іде почерез народ, а за ним прокляття й брязкіт кайдан вазнів св. Христа, Фордону, Вісніча, Бригідок — крізь закратовані вікна з божевіллям в очах глядять Кульпарків, Кобежин, Творки (заклади для божевільних — пояс. наші) й інші заведення нервово-венерично-чахоточно хворих. Тисячі матерей-робітниць проклинає пянствування своїх чоловіків й їх нелюдське життя, — мільони босих, обдертих, чекаючих на ложку страви й кусень батьківського хліба дітей гине в крутіжжі злиднів і розпусти. Силкується бідний учитель у школі оформити душу й тіло бідної дитини; на ніщо йде його зусилля, бо нівечить його злий примір батька, який більше любить алькоголь, як родину (всі підчеркнення наші). Відтак утримання приютів нелітніх злочинців, лікування мільонів хворих у всій державі на алькогольні захворіння, витрата сотень тисяч днів праці — ось месьт за те, що в Польщі упривілеювали алькоголь...“ Рано, в полудне, вечером, перед їдою, по їді читайте любі Брати оці рядки всім шпіритаичаникам, кропяникам — може це їх отврежить!

Церковні брокати, борти, френдзлі, панаму і нитки Д. М. С. до вишивання фелонів і фан, готові фелони, фани, пауки, хрести, чаші, дзвони, прапори для Товариств і відзнаки, евангелія і протчі церковні книги, образи і образці, світло і ка-

діло

купуйте й замовляйте в українській кооперативі

„ДОСТАВА“

у Львові, Ринок 43/1.

і в її склепах: у Львові, Руська ч. 20.
в Перемишлі, вул. Косцюшка ч. 5.

Р а д і с н и й Д е н ь .

ВЕЛИЧАВЕ ТОРЖЕСТВО ЗПРИВОДУ ПОСВЯЧЕННЯ ЧИТАЛЬ- НЯНО-КООПЕРАТИВНОГО ДОМУ

День 5. вересня цр. це дата, яка глибоко заховалася в душі й серцях мешканців села Опарівки.

Дві причини склалися на таку велику радість: працання нашого ревного українського душпастиря Всч. о. Андрія Кота зо своїми вірними, перед вступленням його в нове життя, в монаший чин. Друга причина: в цьому дні при участі доколичного українського священства, світської інтелігенції, Т-ва „Луг“ з Бонарівки, делегатів Матірнього Т-ва „Просвіти“, редактора А. Курдидика, філії „Просвіти“ з Сянока, просвітянського люстратора П. Венгльовського, делегатів українських товариств з сусідніх сіл та великої маси громадян, посвячено читальняно-кооперативну домівку в Опарівці.

Незвичайно святочний настрій вже від ранку; в церкві багато народу, доколичної інтелігенції. Хор старається якнайкраще заспівати, при пращальній Службі Божій о. Кота. Перед одпустом у чудово вишитому фелоні виходить о. Кот на проповідальницю. Між народом наступає порушення — нервова міна вкриває лица вірних та їх пастиря. — „Відходжу від Вас, говорить отець проповідник, — мої Парохіяни, то ж послухайте в останне слів душпастиря, що вів Вас до любови Бога, народу та правди. У Церкві й поза Нею виховував я Вас на людей чесних, характерних; взивав усіх до праці в своїх товариствах, читальні, кооперативі. І сьогодні пригадую Вам цей переказ про батька й дванадцятьох синів, яким він велів зломити дванадцять галузок і ніодин з них не потрапив цього. Відтак батько взяв вязанку й ломав галузку за галузкою та сказав своїм синам ось що: Як будете жити в згоді, єдності, держатися спільно, як оці галузки, то нема сили, сили, щоб вас зломил; а як ні, то станеться з вами те, що з тими галузками, яких я без труда поломив.

Єдності й я Вам бажаю та за неї буду Господа молити. Були на жаль такі, що ставляли колоди в праці: може вони не знали, що роблять, може несвідомі послухали чужого підшепту, — тим я прощаю! у вірі, що вони пізнають свій блуд, осудять самі свої вчинки — та творчо працюватимуть на славу Бога й українського Народу“.

Велике вражіння викликали ці слова на вірних, ревні слъози зворушення, — душевні тортури в тих, що переживали докори своєї совісти за нечестиві свої діла. На закінчення святої Хвали Божої кількратне сердешне, бадьоре многолітствія для дорогого о. Кота, врешті церковний Гимн: „Боже Великий, Єдиний...“

Пізніше панахида (в 14 год.) в церкві за померших членів читальні й кооперативи в Опарівці, яку відправили Впр. оо. Декан І. Ключас, Усцький і Кот. Здовж прекрасної церкви, на копулі якої намальовані чотири тризуби в терновому вінку, уставилися двійками Луговички й Луговики з Бонарівки, в одностроях, вишивках, робили дуже миле щиро українське вражіння. Кругом маси народу, яких церква не всилі помістити. По панахиді всі уставляються в церковний похід, який іде з процесією під „читальняно-кооперативний дім“.

Не бачила ще Опарівка такого величавого походу. Посвячення, приявні вписуються до памяткові книги. Впр. о. Декан І. Ключас, колишній незвичайно люблений в Опарівці парох, у своєму слові глибоко релігійного та патріотичного зімсту взивав, щоб оця навопосвячена станиця була дійсно місцем виховання на добрих синів Церкви й українського Народу. Ця подвійна служба — Богові та народові — є запорукою, що Опарівка, цей остров встоїться та нема хвилі, щоб його залляла.

Безпосередньо по тім відбулася в салі академія. Відспівано кооперативний і просвітянський Гимни. Голова читальні, Павло Осолінський подав начерк розвою культурно-освітнього життя в Опарівці, підчеркаючи великі заслуги Впр. оо. Ключаса, Хархаліса та Кота. Дальше хор, під умілим проводом Олександра Колодійчака, відспівав пісні: Задзвенімо разом браття, Думу про зруйнування Січи та другі. Михайло Колодійчак віддеклямував вірш І. Франка „Каменярі“. Відтак знову хор пречудово відспівав „Ой на горі...“ кантату про страшний суд й інше. Публика не могла налюбуватися гарно виведеною піснею та невгаваючими оплесками домагалася повторення. Треба признати, що диригент багато вложив праці в хо-

ОВОЧЕВІ ЩЕПИ І КУЩІ

першої якості, здорові і певні щодо відмін, закваліфіковані Комісією Львівської Хліборобської Палати доставляє до осіннього садження найбільша українська шкілька

Д. ТЕРПИЛЯКА

в Залукві почта Галич

телефон Галич ч. 1. ПКО ч. 500.855
Жадайте цінників та оферт.

рові продукції та виявив свою пильність і талант.

Дальше входить на сцену витаний бурею оплесків редактор „Неділі“ Анатоль Курдидик, делегат Матірнього Т-ва „Просвіти“ зо Львова. — Лемківщина висловлювала своє привязання й тугу за Львовом, нашим центром. Поява делегата на сцені в Опарівці — це доказ нерозривної звязи духа, доказ, що центр й Опарівка тісно з собою звязані в одну цілість, одну спільну думку й мету — як один є український Нарід. Цей підсвідомий, але стихійний захвит — це яркий протест проти ділення одного здорового організму на якісь регіональні племена. Ввижалось, що то сон, мрія, що чуємо, як говорить Львів, але це була дійсність:

„Не бійтеся, Ви не самі — за Вами Львів і цілий український Нарід“. — Браття Опарівчани!

Чи могла бути більша радість для забутих наших Братів, як оці повної віри слова! Ми Опарівчани віримо, що ми не маленькі мушки, щоб нас скоро здушити; в нас сила духа, що пливе з почуття гордості приналежності до 45-мільйонного українського Народу. Тож городе Льва, як почувеш звіт свого делегата про нас, не забувай за нас, бо за Сяном тисячі твого народу живе твоїм життям!

Торжество закінчено відспіванням Національного Гимну. Безпосередньо по тім Луговички з Бонарівки, при відповідних вправах відспівали благальну молитву, підносячи часто руки до Сходу. Відтак Луг з Бонарівки в карних рядах, організовано, незвичайно гідно, з піснею на устах відійшов до свого села, захоплюючи своїх. Торжество залишило незатерте вражіння в Опарівці й околиці.

Учасник

Вирівняйте передплату та присилайте належитість за книжки!

ПОЛЯНИ, ПОВ. КОРОСНО.

Парохіальний Комітет при греко-кат. церкві в Полянах, короснянського повіту, на основі зіволнення староства, покликав мене до збирання добровільних жертв у цих околицях, на викінчення місцевої греко-католицької церкви. Вислід тої збірки не був дуже лихий, на нинішні досить тяжкі часи.

Одні щиро і значні датки давали на згадану ціль і вписували до призначеної на це книжки; другі знову жертвували менші ставки, а були навіть і такі, що „крізою“ викручувалися.

Чогось не стає людям на добру ціль. На купно для дітей гарного національного часопису, яким є „Дзвіночок“. На добру книжку. Чи дійсно вже такий тяжкий час? Не зовсім воно правда. Тепер більше люди видають на вбрання, як давніше. Давно, як купив чоботи, шапку й кожух, то вистарчило на літа, а все проче було своє. А сьогодні кілька то видається грошей? І то все одно хлопець чи дівчина.

Такий хлопець мусить мати лякери, блюзу і сподні з усіми придибашками, наче урядник, що дістає кількасот зл. місячно. І то хоче мати не лише раз на рік, але кілька разів. Те саме з дівчиною. Що неділі інші мешти та різні блискотки. Давніше менше коштувало вбрання родину, як нині сина чи доньки.

Деякі речі є конечно потрібні в хаті на господарстві, як сіль, мило, сірник, нафта; їх муситься купити. Жертва на церкву теж важна справа. Чи не треба церкви викінчити, зглядно поправити, прикрасити, постаратися про ризи, світло? Чи будемо в своїх хатах без світла? Чи будемо ходити за всіди в старому одязі? У греко-кат. церкві, де ходили наші пради, діди, батьки та будуть ходити наші грядучі покоління, там має бути тепло і брудно? Чи це не важна справа?

Все мусить нам вистарчити на те, щоб зложити офіру на річ церкви, чи на яку іншу добру ціль. Все мусимо найти гроші на набуття для дітей і для цілої родини, яка є комірною суспільного життя доброго часопису і книжки. Без того будемо порожні, сумні й мертві в душі!

Василь Савина.

СЕЛИСЬКА КОЛО ДИНОВА

Репрезентаційний концерт українських народніх пісень.

Дня 26. IX. ц. р. за старанням Виділу чит. „Просвіти“ в Селиськах, а по думці п-ва Стециків улаштовано концерт з назвою „Репрезентаційний концерт українських народніх пісень“. Зрозуміння та любов до рідної пісні серед громадянства Лемківщини кольосальне, поведінка публіки підчас концерту ввічлива, чого місто маючи інтелігенцію не може вдержати, бо коли читаємо рецензії наших критиків - музиків, стрічаємо атаки на публіку, мовляв, „публіка неможлива“.

Точно в заповіджений час починається цей досі небувалий і непрактикований, а даючи певний корисний результат, концерт. Починає його „Торжественна кантата“ Людкевича, відспівана спільними хорами в Володзі та Селиськ під лід. Михайла Добоша. Пісня хоч трудна, однак під доброю кермою диригента випала прегарно.

Реферат як формою, так змістом вичерпуючий. Виголошений ясно та зрозуміло, полишаючи неабияку моральну користь. Концерт репрезентували чотири хори.

Хор з Глудна змішаний з Варою в першій частині відспівав: „Ой зійшла зоря“, „Луми мої“ та „Розбиту могилу“. Пісні як на початку, ючий хор з Глудна дещо за трудні. Чоловічий хор виявлявся дещо краще, з браком тенора першого. На загал вражіння добре та є надія, що при більшій праці та зрозумінні співаків, а з другої сторони при старанні диригента хор досягне свій рівень.

Вже краще представляється хор з Іздебок під дир. п. Ванчицького. Репертуар дібраний в міру свого хору чисто народній „Ой на горі василечки“, „Ой вербо, вербо“, навіть „Хор птиць“, виходить гарно. Ефект — в альтях самі хлопчики, що на слухачів сильно ділає. Вражіння вдоволяюче; чисельно хор малий, видно, що „Не дріжать — а добувають знання та освіту“!

Найсимпатичніше вражіння робить хор з Володза. З кожного (ї) співака (и), бе та певність та бадьорість, а це найкращий і необхідний здобуток кожного хору. Спі-

Не вільно нам забувати,
що всілякі ЦУКОРКИ
ШОКОЛЯДИ
Й СОЛОДКЕ
ПЕЧИВО

купуємо тільки з правдиво
української фабрики

„ФОРТУНА НОВА“

ває легко, лагідно, а що найважливіше виразно, кожне слівце виразне, чого не було ані в одному з вичислених хорів. Добра вимова слів — фундамент ніжності - дбайливости. Слів для Лемка — енциклопедія. Голосовий матеріал чудесний. З чуттям відспівано „Кант про Страшний суд“, Вечерниці з драми „Назар Стодоля“ укл. Ніщинського, Дзвони й другі. Маємо надію, що хор Володза не покине думки стати найкращим хором Лемківщини. Диригував Мих. Добош.

Врешті слід згадати про хор Селиськ під проводом п. Стецика, що відспівав на закінчення низку гумористично - ревіових пісень, як „Трр коню, до цебра“, „З пирогами“, „Край дороги“ й інші.

Одно добре, що з поважного тонув моментально переходить публіка в сміх, що є дуже корисним. На закінчення кілька слів теплих сказав п. Стецик, подякував всім за нинішній вечір, що прибули громадно, в першій мірі пану комендантові, який не міг довше вислухати похвал і в часі промови з радости втік, вкінці Всечесн. отця. Не дивниця, бо „Гром. Голос“ рівнож похвали священникам складає на кінці. А так не повинно діятися, бо всім нашим священикам належить перша подяка за їх ідейну працю.

Сила та голосовий матеріал надзвичайно добрий, тому гріхом було би не розширяти діяльності в напрямі музичного життя.

Вечір закінчено Національним Гимном.

Бачимо, що музика і на Лемківщині починає розвиватися!!

ЦЕНТРОСОЮЗ

порукає
сільським господарствам солідні

машини
штучні погної
і всіляке сільсько-господарське приладдя

Юліян Тарнович.

Історичний словник Лемківщини.

Мшанна, українське село з українською греко-католицькою церквою Успення Пресвятої Богородиці, збудованою в 1865 році, віддалене 14 км. від Дуклі, поселене в XIV. сторіччі (АГЗ III 24) та наділене окремими привілеями про вируб ліс.в. На мшанецькому греко-католицькому кладовищі спочивають тліні останки бл. п. о. Степана Тарновича, бувшого пароха в Мшанній.

Нагір'яни, давніше чисто українське село з українською греко-католицькою церквою святого Апостола Петра й Павла, збудованою в 1848 році; приналежне до української парохії у Волі Сеньковій біля Буківська, від 1794 року.

Надізд, польське село коло Шимбарку в Горличчині.

Надоле, польське село в Дуклянщині (АГЗ III 16).

Надоляни, мішане село коло Новотанця (20 км від Санока), поселене на двірських ґрунтах.

Небоцько, первісно українське село, прилучене в 1801 році до української парохії в Ялині коло Грабівниці Старенської (АГЗ XI 726).

Небилець, польська оселя коло Стрижева.

Невістка, первісно українське село біля Березова, приналежне до української парохії в Іздебках.

Невидна, польська оселя коло Стрижева.

Незнайова, українське село з українською греко-католицькою церквою святих Безсребрянників Косми й Даміяна, збудованою в 1780 році; поселене в XIV сторіччі.

Ніздрець, первісно українське село (до XVI. сторіччя, місійна праця Катерини Ваповської) коло Динова, приналежне до української парохії в Глуднім.

Нова Весь, велике українське село з українською греко-католицькою церквою Різдва Пресвятої Богородиці, збудованою в 1795 році; віддалене 22 км. від Нового Санча; поселене в XIV. сторіччі („Наш Лемко“ IV Рік.).

Новий Санч, місто з Богослужбовою каплицею святого Отця Николая, мурованою в 1911 році. (Окремо: „Сандецька Земля“).

Новиця, українське село, віддалене 14 км. від Горлиць, з українською греко-католицькою церквою Преподобної Матері Параскевії, збудованою в 1843 році та каплицею Успення Пресвятої Богородиці, збудованою в 1889 році; село поселене в XV. сторіччі.

Новосільці - Гневош, українське село з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, збудованою в 1895 році; віддалене 11 км. від Сянока; відоме вже XIV. сторіччі з судових городських актів (АГЗ XI 137). До гарних діл новосільчан, що їх історія записала, належить вибудування величавої української греко-католицької церкви на горбку, яку здалека видно та яка є оздобою „Сяницького Поділля“; цю церкву будували новосільчани проти волі всіх маючих власть за намісника Казимира Баденього (він поборював як австрійський міністр внутрішніх справ український національний рух, був намісником Галічини в 1888—95 роках), який аж на місце, себто

до Новосільця приїхав, щоб побачити свою неміч проти доброї збірної волі громадян. Новосільчани, завдяки нашому українському греко-католицькому обрядові, що його передали нам предки в самосвідомості й самопошані своєї нації, не могли відректися краси українського католицького обряду, ані цієї культури, що надбанням — вицвітом тисячлітнього життя нації сталася; глибини душі не можна змінити. У своїй суворо - поважній красі український католицький обряд найвеличавіший серед інших християнських обрядів. Село Новосільці звалось зразу „Нова Оселя“. Приставку „Гневош“ додали до первісної назви в 1885 році, в часі будови залізної дороги. З Новосільців родом Впр. о. Крилошанин, Йсиф Маринович, добромильський декан і парох Війська біля Пацлавської Кальварії. Його брат, Антін Маринович є гімназійним професором.

Новотанець, мішане село, віддалене від української парохії в Сеньковій Волі 3 км.; звалось в своїх початках: Березово.

Обарим, колись українське село з українською греко-католицькою церквою Преображення Господа Нашого Ісуса Христа, збудованою в 1828 році, відновленою в 1929 році. (Гляди: Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1936).

Обрінова, українське село, на основання якого дав польський король Казимир Великий право Яковові Іскрі (25. січня 1352 року) в лісах, що звались Обрвінів і Брахцин над рікою Вислокою, щоб він поселив там село на німецьким праві під назвою Обрінова. Ця надана королем назва не вдержалася; село від свого осадчого Іскри вже в XV. сторіччі звалось Іскриною й ця назва досьогодні вдержалася. Іскриня польське село.

Одерне, польське село коло Коросна, було в давнині гніздом роду Камянецьких з замком Камянець на території села Одріконь, котрого звалища заховалися досьогодні (АГЗ XI 2531).

Одрехова, велике українське село з українською греко-католицькою церквою святого Іоана Хрестителя, мурованою в 1817 році; віддалене 20 км. від Сянока, 4 км. від залізниці в Заршині, 9 км. від Риманова; відоме вже в XIV. сторіччі (АГЗ XI 260).

Ожинна, українське село при чехословацькому кордоні, віддалене 14 км. від Крампної, з українською греко-католицькою церквою святого Василя Великого, збудованою в 1867 році; дочерне української парохії Граб — 3 км.

Ольховець, українське село з українською греко-католицькою церквою Перенесення Мошей святого Отця Николая, збудованою в 1934 році; віддалене 16^{1/2} км. від Дуклі.

Опарівка, українське село з українською греко-католицькою церквою Різдва Пресвятої Богородиці, збудованою в 1912 році, відновленою в 1932 році; стара невеличка церква була в Опарівці ще в 1700 році; до Стрижева над Вислоком 9 км., до Коросна 24 км.; відоме вже в XV. сторіччі.

Оріхівці (Оріхівниця або Одрехівка), польська оселя коло Березова.

Павлокома, українське село з українською греко-католицькою церквою Покрови Пресвятої Богородиці, мурованою в 1909 році; віддалене 7 км. від Динова, 32 км. від Березова; поселене в XV. сторіччі. (Гляди: Ф. Коковський: Східніми межами Лемківщини, Львів 1936 р.), (Далі буде).

Найбільший і найдешевший український календар

„ЗОЛОТИЙ КОЛОС“

НА 1938 РІК.

вже вийшов з друку і продається ПО ЦІНІ 1.— ЗЛОТИЙ.

Чотириколірна мистецька обгортка, 200 сторін друку, багато ілюстрацій, різнорідний і дуже цікавий зміст.

Дістати можна у Мужів Довіря „Народньої Справи“ і в усіх українських книгарнях. Хто замовляє 1 примірник, мусить додати ще 30 гр. на пересилку. НАРОДНЯ СПРАВА, ЛЬВІВ, КОСЦЮШКА 1 а.

ОПЛАТИ В МІСТАХ ДЛЯ СЕЛА.

В деяких околицях нашого краю жалуються люди, що тамошні уряди міст побирають від людей оплати за постій фір на міських площах. Це поступовання протизаконне, бо закон з 3 грудня 1935 (ДЗРП ч. 88 поз. 544) зніс право міст побирати всілякі оплати. Цей закон між іншим постановляє так:

1) „Зноситься право самоврядних союзів побирати митні, містові на публичних дорогах оплати, як також т. зв. копиткові оплати, рогаткові при віздах до міст й оплати за постій на дорогах і публичних місцях, без огляду на публично-правний титул, на якому побір тих оплат спирався“.

2) Припис уступу 1. не відноситься до оплат, які побираються за уживання торговиці. Під торговицею розуміється урядження в розумінню арт. 2 букв. в) розпорядку Президента Річипосполитої з дня 27 жовтня 1933 року в справі унормування обороту господарськими звірятами і дробом, як також гуртового обороту мясом (ДЗРП ч. 85 поз. 639). Знов інший закон забороняє продавати всілякі тварини в торговий день, як також один день перед і один день по торзі — поза торговицею. Деякі міські управи вважали за торговицю місце, де стають селянські фіри в часі торгових днів і продають хліборобські продукти (масло, бараболі, буряки, овочі, збіжжа і т. п.). Це є протизаконне і ту справу вивяснив Львівський Воевід-

ський Уряд. Також в обіжнику Міністра Внутрішніх Справ з грудня 1936 р. до всіх старостів у справі укладання самоврядних прелімінарів бюджету сказано, щоб міста звернули увагу на дохід із торгових оплат від перекупнів, однак не вільно побирати оплат від селян. Вразі протизаконного стягання таких оплат повинні наші селяни домагатися посвідки за заплачену оплату з зазначенням, за що заплачено. Про незаконне стягнення треба повідомити своє Староство, виказуючися посвідкою, або Філію Т-ва „Сільський Господар“, пересилаючи їй при тім посвідку заплачення оплати. Згідно з розпорядком Централі Філія обов'язана тою справою зайнятися.

Великі суми складаються з дрібних квот. Складай постійно сотки, а дійдеш до тисячів. Свої ошадности зложись

найкорисніше в

КООПЕРАТИВНІМ БАНКУ

„ДНІСТЕР“

у Львові, ул. Руська ч. 20.

1000 нових покупців

знаменитої пасти

ЕЛЕГАНТ

дасть працю

1-му безробітному, що є Вашим братом!

Купуйте тільки

найкращі шевські кілки

ДЕНДРА

фабрика

у

у Львові

вул.

Потоцького

ч. 85 а.

ЖЕРТВИ.

На хрестинах у громадянина Михайла Крутея в Дальовій Біля Яслиськ зібрав Іван Кухта на „Рідну Школу“ зл. 2.05. Боже заплаць.

Чи Ви пробували вже

„ПРАЖІНЬ“

Якщо ні —

то купітьсейчас і спробуйте, бо це дуже смачна і здорова кава для дітей і для старших!

Вирабляє коол. фабрика домішок до кави

„Суспільний Промисл“

Львів — Богданівка ч. 30.

БРАТНЯ ЛЮБОВ

кріпша від камінних стін.

Повість з життя загонової шляхти з початку XX. віку; написав Іван Филипчак, Самбір 1937., стор. 231, ціна за 1 примірник 2 зл. Накладом філії Товариства „Просвіти“ в Самборі. (Величина 18x12).

Відомий нашим Читачам, український письменник, професор Іван Филипчак збагатив нашу народню скарбницю ще одною своєю цінною працею. В книжці під вище поданим наголовком змалював він у приступній, легкій спосіб життя нашої загонової шляхти, що приманована панськими „облесними“ похвалами та обіцянками, давала себе водити за нос; що гірше ця шляхта, в своїй глушій задиркуватості погідливо дивилася на „простого“ хлопа та своєю пияцькою поведінкою ширила лише моральну гниль у селі та врешті хотіла пасожитувати на здоровому, бо тверезому й недалекому за гартованому організмі „нешляхти-на“.

Перед нами два світи: перший застаїлий, заскарузлий у своїх шляхецьких звичках і поглядах, „— ет, коби добре попоїсти, попити та держатися панської клямки“, в особі префекта Заморинського, який свою доню Людмилу дає вчити на „паню“ — другий це творча, дейна, повна жертвенности праця для свого обездоленого народу за його братню одність; праця, що не знає жадних перепон у змаганні за краще завтра народу, бо сильна воля ломить усі забори на шляху — це народний учитель Гукалюк, який ціле своє життя, кожну вільну хвилину присвячує своїм братам селянам. Побічні особи доповнюють загальний образ збудженого з віковичньої дрімоти нашого села.

Книжка може сповнити велику роботу, якщо всі читальні подбають, щоб вона найшла в кожній чит. бібліотеці.

ЮТ.

В СЛІДУЮЧОМУ ЧИСЛІ БУДЕ
ПРОДОВЖЕННЯ ВСІХ СТАТЕЙ
ТА ГОСПОДАРСЬКА СТОРІНКА.
РЕДАКЦІЯ.

Проти РОЖИЦІ безрог треба щепити безроги сировицею і щиплиною.

Шурі нищать РАЇНИА.

Пільні миши нищать МИШИНЯ.

„СЕРОВАК“

Сп. з О. В.

Львів, вул. Сенаторська ч. 5.

Тел. 201-07.

Перепроджує відщурення. На бажання інформації.